

VISLIJN

INFOBLAD OVER DE OPENBARE VISSERIJ IN VLAANDEREN – JAARGANG 2023

8

OP PAD MET
NATUURINSPECTIE

18

VISSTAND HEEFT MOOIE
TOEKOMST IN HERINGERICHT
SCHULENSMEER

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

MET BIJLAGE **VISREGLEMENT 2023**

GEEN VIS ZONDER WATER

Wie had ooit durven voorspellen dat in Vlaanderen watertekort de visfauna zou bedreigen? De klimaatverandering heeft daar duidelijk anders over beslist.

Afgelopen zomer kregen onze vissers het zwaar te verduren: de droge zomer en de zeer lage waterstanden zorgden ervoor dat de vissterfte in onze wateren het recordjaar van 2020 overschreed.

Geloof het of niet, de evolutie ziet er nochtans goed uit. Met de Blue Deal herstellen we de groenblauwe aders van Vlaanderen om vissen opnieuw zuurstof te geven. Investerings in waterzuivering brengen weer een gevarieerd visleven in onze binnenwateren. We geven de visfauna een duwtje in de rug door de aanleg van vispassages en het natuurlijk inrichten van beken, vijvers en plassen. Zo kunnen onze trekvisseren opnieuw migreren. In deze editie van Vislijn kan je ook meer te weten komen over het succes en de stand van de nieuwe vispassages.

De Blue Deal in Vlaanderen is écht historisch: het herstellen van het evenwicht en de veerkracht van ons watersysteem door plaats te maken voor natte natuur. Hoe goed we daarin slagen, zullen we ook kunnen afmeten aan de diversiteit van de visfauna. Geen vis zonder water, en geen gezond water zonder vis!

Gelukkig houden onze wetenschappers de vinger aan de pols. Via eDNA-techniek speuren ze naar verloren gewaande vissoorten en houden ze de opmars van invasieve exotische soorten in de gaten. We zijn ook waakzaam voor micropolluenten in het oppervlaktewater, zoals pesticiden, zware metalen, geneesmiddelen en hormonen, die we dikwijls in onze vissen terugvinden.

Corona bracht heel wat nieuwe hengelaars naar de waterkant. Dat is goed nieuws, maar jammer genoeg zien we daardoor ook meer overtredingen als gevolg. Onze reporter, die op pad ging met de Natuurinspectie, stelde vast dat visserijcontroles nog steeds broodnodig zijn. We zullen dus fors moeten handhaven op diegenen die de boel dreigen te verzieken voor de hengelaars die zich wel aan de regels houden.

Zoek je bovendien nog inspiratie voor nieuw en goed hengelwater in Vlaanderen? Dan heeft deze editie van Vislijn wellicht nog mooie tips voor jou.

Veel lees- en hengelplezier!

Zuhair Demir
Vlaams minister van Omgeving en Natuur

COLOFON

VISLIJN is een jaarlijks magazine van het Agentschap voor Natuur en Bos. Verantwoordelijke uitgever: Jeroen Denaeghel, Agentschap voor Natuur en Bos, Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel. Redactie, samenstelling en vormgeving: Matthias Van Milders - matthiasvanmilders.be / Toast Confituur Studio - toastconfituur.be / Rudi Yseboodt, Kristof Vlietinck, Tom Vermijlen - Agentschap voor Natuur en Bos. Foto's: © Vilda - vildaphoto.net, tenzij anders vermeld. P.3 (midden), p. 12-13 en p. 19-21: © Victoriano Moreno - victorianomoreno.com. Drukwerk: www.wartooosgroup.eu. De meningen die derden in dit magazine vertolken vallen buiten de verantwoordelijkheid van het ANB.

www.natuurenbos.be/visserij

Inhoud

4

ONDERZOEK
**VISMIGRATIE IN DE
OOSTKUSTPOLDER IN
BEELD DANKZIJ
ONDERZOEK**

6

VISWATER
**ZEEKANAAL BRUSSEL-
SCHELDE BLIJFT IN TREK
BIJ FEEDERVISSERS**

8

REPORTAGE
**OP PAD MET DE
NATUURINSPECTIE**

10

ONDERZOEK
**eDNA TOONT
AANWEZIGHEID VAN
BEPAALE SOORTEN IN
HET WATER**

12

VISWATER
**DUJLE BIJDT
HENGELPLEZIER VOOR
DIVERSE DISCIPLINES**

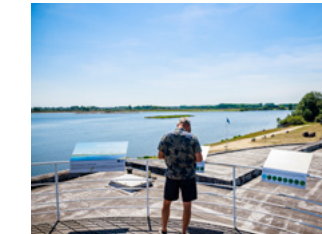
14

ONDERZOEK
**CHEMISCHE STOFFEN
BEDREIGEN VISSERS,
MILIEU EN MENSEN**

16

BEELDSPRAAK
**OPKOMST NOORD-
AZIATISCHE
MODDERKRUIPER
VRAAGT OM AANDACHT**

18

VISWATER
**VISSTAND HEEFT
MOOIE TOEKOMST
IN HERINGERICHT
SCHULENSMEER**

22

REPORTAGE
**VLIEGVISSERS OP BARBEEL
IN DE GRENSMAAS**

24

VISWATER
**STEWARDS BEHEREN DE
DENDER, DIE IN AALST
EEN NIEUW GEZICHT
KRIJGT**

26

KORTE BERICHTEN
WEETJES UIT DE VISBAK

28

REPORTAGE
**INITIATIE LAAT KINDEREN
PROEVEN VAN HET
HENGELLEN**

30

VISWATER
**HET WAGGELWATER IS IN
VOLLE HERSTEL**

Onderzoek geeft beeld van vismigratie in Oostkustpolder

“Vissen kunnen hier rustig paaien”

Stuwen vormen ernstige knelpunten voor migrerende vissen. Vispassages kunnen een oplossing bieden, op voorwaarde dat ze goed functioneren. Op vier waterlopen in de buurt van Damme werden vrij recent vispassages geplaatst door polderbestuur Oostkustpolder. Onderzoek toont aan dat vissen de vistrappen vlot kunnen passeren.

Vershillende waterlopen monden uit in het Leopoldkanaal, zo ook Geleed-Noord, Geleed-Zuid, Visscherie en Stampershoekbeek. Bij de aanleg van nieuwe stuwen op deze waterlopen werd een De Wit-passage geïnstalleerd. In zo'n vistrap overwint de vis op vrij korte afstand een hoogteverschil via verschillende kamers. Het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek (PCM) Oost-Vlaanderen deed er vorig jaar onderzoek naar migratie in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).

Grote en kleine exemplaren

De onderzoekers moesten enkele tegenvallers verwerken, vertelt wetenschappelijk medewerker Pieter Boets (foto). “Twee belangrijke factoren wakkeren de migratie in het voorjaar aan: de stijging van de wattertemperatuur en de neerslag. Maar vorig voorjaar regende het erg weinig. Vermoedelijk zagen we daardoor geen echte migratiepiek. Omdat op de twee plaatsen de fuiken herhaaldelijk gestolen werden, deden we enkel onderzoek op Geleed-Noord en Geleed-Zuid.”

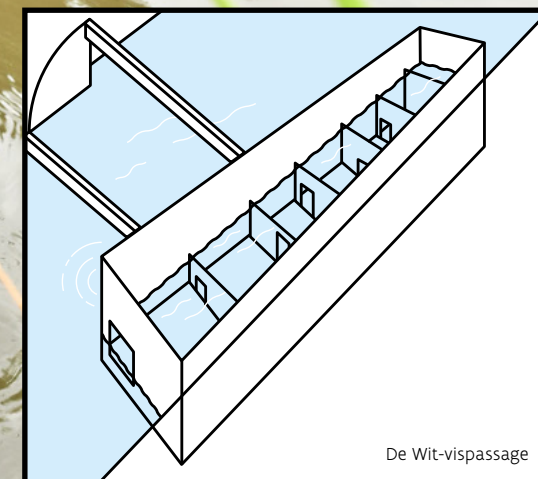
Ondanks die tegenvallers leverde het onderzoek interessante resultaten op. Er was

voldoende voorjaarsmigratie om behoorlijk wat vissen te vangen, zegt Pieter. “We vingen tien verschillende vissoorten. Uit het onderzoek blijkt dat de lokale waterlopen in trek zijn bij zowel soorten die migreren over lange als over korte afstand. Bij de eerste is de paling het typevoorbeeld, bij de tweede gaat het onder meer over bitter- en blankvoorn. Die gaan in de waterloop op zoek naar interessante plekken om zich schuil te houden, voedsel te zoeken of eitjes af te zetten. Positief is ook dat we zowel grote als kleine exemplaren vingen, zowel volwassen dieren als juvenielen. Naast vissen vonden we verder de uitheemse rode Amerikaanse rivierkreeft en de Chinese wolhandkrab.”

Goed nieuws voor hengelaars

Naast de vismigratie werden ook de waterkwaliteit en de stroomsnelheid onderzocht. “De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) monitorde de waterkwaliteit, zoals ze dat doet in de rest van Vlaanderen”, aldus Pieter. “Ondanks de hoge concentraties stikstof en fosfor is de basiskwaliteit hier voldoende. Voor vissen is de waterkwaliteit erg belangrijk, net als de aanpak van knelpunten en de habitat. Met PCM hebben we ook de stroomsnelheid gemeten. Is die te groot, dan kunnen vissen niet door de vistrap zwemmen. Tijdens ons onderzoek was de snelheid van het water goed.”

“De conclusie is duidelijk: de vissen gebruiken de vispassages. Dat is goed nieuws voor het polderbestuur dat erin investeerde. Maar het is ook goed voor de hengelaars. De vis kan hier rustig paaien en zich makkelijk verplaatsen naar het Leopoldkanaal, een bekend hengewater in deze omgeving. Zo kan de visstand op een natuurlijke manier verbeteren.”

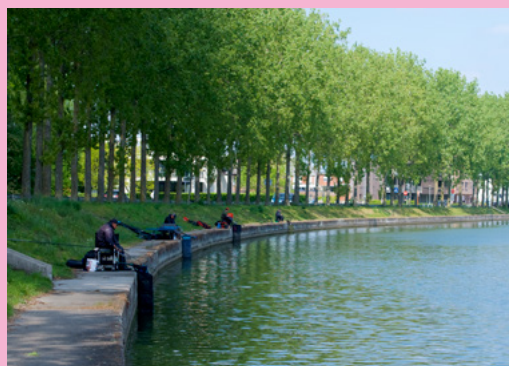

De Wit-vispassage

Zeekanaal Brussel-Schelde blijft in trek bij feedervissers

“Door de scheepvaart wordt de vis actiever”

In de hengelwereld is Richard Van Den Broeck een bekende naam. Jarenlang reporter voor Beet, drievoudig Belgisch kampioen, lid van de Belgische ploeg op het WK: Richard moet je niet leren hoe je een hengel vasthoudt. Decennialang doorkruiste hij Europa voor de hengelsport, maar vandaag zoekt Richard het dichterbij huis. Al wil dat niet zeggen dat de passie minder groot is: minstens driemaal per week vind je hem aan de oevers van het Zeekanaal.

Drie hengelclubs organiseren geregeld wedstrijden aan de zwaairom in Willebroek.

De zwaairom in Willebroek is een liefkoosde hengelplek, weet hengelaar Eddy Schelkens. “De oevers van het kanaal zijn hier wat minder steil en dat is voor een gepakte en gezakte hengelaar wel aangenaam.”

Eddy neemt ons mee naar de plek waar Richard in de schaduw van de populieren zit te vissen. “Met drie hengelclubs organiseren we hier geregeld een wedstrijdje zoals nu. Vandaag vist er voor het eerst ook een Nederlandse vriend mee. Vroeger kwamen er veel Nederlanders naar hier. De sfeer was goed, net als de vangst. En ach-

teraf genoten ze van het lekkere bier in een leuk café in de buurt. Maar de vangsten zijn nu een stuk minder. En de hoge benzineprijs speelt ook mee.”

“Ooit was dit dé plek voor wie wilde feedervissen in Vlaanderen. Het kanaalvissen leefde hier enorm. Beeld je in: wedstrijden met 450 deelnemers, verspreid over beide oevers. Dit was de beste plek voor voornvisserij in Vlaanderen. Ondanks de verbeterde waterkwaliteit is het blankvoornbestand verminderd. Het is hier nu helemaal *verbraseemd*.”

Bezadigde hengelaar

“Op mijn tiende ging ik al vissen”, blikt Richard terug. “Na een tijd wilde ik me meten en deed ik mee aan wedstrijden. Ik werd een fervente hengelaar, reed in mijn hevige periode heel België en Nederland rond en nam deel aan twee WK’s. De felheid nam af met de jaren. Vandaag is mijn gezondheid heel labiel. Ik geniet nu van deze kleine wedstrijdjes onder kameraden. Van hen krijg ik veel steun, ze helpen me bijvoorbeeld mijn materiaal te dragen.”

“Ik kan goed met mijn ziekte omgaan. Ik ben 76 jaar en heb een goed leven gehad, en

“ Het water is hier helemaal *verbraseemd*.

ik geniet van elke dag. Als ik vroeger geen beet had, was dat een rotdag voor me. Nu ben ik blij dat ik aan het water kan zitten tussen mijn kameraden. Ik ben wat meer een bezadigde hengelaar nu.”

Ware vedetten

“450 deelnemers aan een wedstrijd, dat halen we lang niet meer. Het zullen er eerder 45 zijn. Maar het is hier nog steeds leuk vissen. De scheepvaart op het kanaal is gunstig voor de visserij. Het water beweegt, het aas wordt verplaatst, de vis wordt actiever en gaat lager zwemmen. Soms vang

je rare klanten zoals een waterschildpad, koikarper, meerval, zeeforel of een *botteke*. En krabben halen we elke week ook wel boven.”

Ook vanop zijn hengelstek in Willebroek blijft Richard begaan met de hengelsport. De onbereikbaarheid van mooie vislocaties is zo’n thema dat hem beroert. Of de manier waarop hier soms op hengelaars wordt neergekeken. “Vergelijk dat eens met Engeland, daar zijn tophengelaars ware vedetten.”

Maar die bedenkingen kunnen het vuur bij Richard niet blussen. “Op het eerstvolgende

WK feedervissen dat in België plaatsvindt, ben ik zeker van de partij. Niet meer als deelnemer, maar als één van de vele kijklustigen!”

Op pad met Natuurinspectie

“Mijn wapen moest ik gelukkig nog nooit trekken”

De natuurinspecteurs van het Agentschap voor Natuur en Bos doen controles op de naleving van de visserijwetgeving. Vislijn reed op een zomeravond mee met natuurinspecteur Jan Lamberts langs het Albertkanaal en het Kanaal Bocholt-Herentals. Dat de controles noodzakelijk zijn, werd overduidelijk.

“ Het is goed dat het gerucht rondgaat dat er controles gebeuren.

Daar, karpervisser!” Met z'n anonieme wagen rijdt Jan stapvoets over het noordelijke jaagpad langs het Albertkanaal. “Dag meneer, Natuurinspectie. Het is voor het visverlof”, zegt Jan nadat hij is uitgestapt. Terwijl de hengelaar naar zijn vergunning zoekt, peilt Jan naar de vangst. Die blijkt aan de magere kant vanavond. Maar de hengelaar is gelukkig wel helemaal in regel. “Ik vraag altijd eerst het visverlof, ook al heb ik gezien dat er een overtreding is”, vertelt Jan als we weer in de auto zitten. “Is de hengelaar in overtreding, vraag ik vervolgens diens identiteitskaart. En dan pas wijs ik op de overtreding, en de gevolgen. Heeft een hengelaar bijvoorbeeld drie lijnen uithangen – terwijl dat er maar twee mogen zijn – dan bedraagt de boete doorgaans 80 euro. Bij volgende overtredingen

wordt de boete telkens verdubbeld. Dat is onze getrouwheidspremie”, grapt Jan.

Op heterdaad

Stroperij in de openbare hengelwateren is helaas geen zeldzaam fenomeen. Vis wordt gestroopt voor eigen gebruik, maar ook om te verkopen aan restaurants of voor private vijvers. De natuurinspecteurs moeten een overtreding op heterdaad vaststellen, zegt Jan. “Wij zijn beëdigd: als wij een overtreding zien, dan geldt dat als bewijs. We controleren trouwens niet alleen op visserij, maar ook op jacht, vogelvangst en ringfraude bij vogels, het bosdecreet en het natuurdecreet. Sinds kort bezoeken we ook de rommelmarkten op zoek naar verboden opgezette dieren en klemmen.” “Dronken of gedrogeerde mensen vormen het grootste probleem bij controles aan de

waterkant. Die kennen geen rede. Ook de controle van een groep kan heel ambetant zijn. Wordt het echt te erg, dan bellen we de politie. 's Nachts en in het weekend gaan we altijd met z'n tweeën op pad. 's Avonds normaal gezien ook, maar nu zijn jullie erbij. Mijn vuurwapen? Dat is garnituur ter verhoging van het soortelijk gewicht van mijn gezag. Ik moest het gelukkig nog nooit trekken.”

Wat veel deugnietrij

Hengelaars die in orde zijn met de reglementering, reageren erg positief op het bezoek van de natuurinspecteur. “Ik vind de controles super”, zegt Stef Goyvaerts enthousiast. Aan het Albertkanaal zit hij klaar voor een nachtje karpervissen. “Er zijn te veel hengelaars die met te veel lijnen visen. Gelukkig wordt er minder vis meege-

nomen voor de pan. Jeugdige sportvissers zetten de vis doorgaans terug.”

Tegen het einde van de avond, wanneer de schemering haar intrede doet, betrapt Jan nog twee hengelaars op heterdaad. Ze visen met meer dan twee lijnen. Samen met een eerdere vaststelling brengt dat het totaal op drie overtredingen op acht controles. “Sapperdebillekes, dat is toch wat veel deugnietrij”, besluit Jan. “Normaal gezien ligt het aantal overtredingen lager. Het is goed dat het gerucht rondgaat dat er controles gebeuren. Dan weet men dat men geen vrij spel krijgt.”

Veel hengelaars hebben een digitaal visverlof. Een smartphone is dan ook onmisbaar bij de controles.

Om de fuiken te ledigen, gaan Charlotte en Rein in het water. Maar als ze een waterstaal nemen, dan blijven ze net op de kant staan.

Nieuwe methode toont aanwezigheid van bepaalde soorten in het water

“Onderzoek via eDNA is efficiënter en gevoeliger”

Een vrij jonge techniek helpt om een gedetailleerd beeld te schetsen van het leven op en onder water. Onderzoekers van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) speuren naar DNA-sporen die achterblijven in de omgeving, het zogenaamde eDNA. Zo kunnen ze een verborgen levende vissoort als de grote modderkruiper opsporen. Ook krijgen ze via eDNA meer zicht op de verspreiding van invasieve exoten zoals de Noord-Aziatische modderkruiper.

Op een dag vind je de job van je leven”, zegt Charlotte Van Driessche lachend als ze afdaalt in de smalle Veldhouwerbeek in het noorden van Limburg. De doctoraatsstudent bij het INBO en de Universiteit Gent haalt de fuiken uit het water die ze hier daags voordien plaatste. Dat doet ze samen met Rein Brys, die als wetenschapper aan het INBO het eDNA-onderzoek coördineert.

Charlotte en Rein halen bierpompje, stekelbaars, riviergrondel en kleine modderkruiper uit de fuik. Voorlopig geen Noord-Aziatische modderkruiper dus. Die is aan een ware opmars in de regio bezig, vertelt Rein. “Het probleem is dat de Noord-Aziatische soort zowel de inheemse kleine als grote modderkruiper verdringt. Door nauwkeurig in kaart te brengen waar deze soort reeds aanwezig is, proberen we dit probleem tijdig in te dammen en te controleren. We willen vooral vermijden dat ze zich overal vestigt.”

Verborgen soorten

Het gedetailleerde beeld van de verspreiding van de diverse modderkruipers is te danken aan het eDNA-onderzoek. De af-

korting staat voor environmental DNA of omgevings-DNA. Rein was met zijn team in ons land bij de eersten die de techniek toepaste en verder ontwikkelde. “We konden met eDNA aantonen dat de extreem zeldzame grote modderkruiper toch nog op heel wat meer plaatsen voorkomt dan gedacht. Elektrisch afvissen bevestigde dat.”

“Het voordeel van onderzoek via eDNA is dat het op een veel grotere schaal kan worden ingezet dan klassieke afvissingen en het ook veel gevoeliger is. Zeker voor soorten die verborgen leven zoals de grote modderkruiper is het verschil opmerkelijk. Waarom dan niet alleen inzetten op eDNA? Voorlopig kunnen we nog geen onderscheid maken tussen jonge en oude dieren. Daarvoor blijft traditioneel afvissen nodig.”

Actieve en passieve bestrijding

In de volgende fuik is het wel prijs: een groot aantal Noord-Aziatische modderkruipers! “Om de verspreiding te beperken, moeten we de soort bestrijden op cruciale verbindingpunten met andere gebieden”, weet Charlotte. “Dat kan op twee manieren. Bij actieve bestrijding wordt de soort intensief weggevangen. Bij passieve bestrijding

laat je steriele exemplaren los, waardoor de voortplanting van de soort stilvalt.” Aan de Lossing, een andere lokale waterloop, doen Charlotte en Rein een eDNA-staalname. De onderzoekers blijven daarvoor op de oever om besmetting via hun laarzen te voorkomen. Met een zakje bevestigd aan een lange stok nemen ze een waterstaal. Door dit water te filteren, blijft het eDNA achter op de filters. Die gaan in een koelbox mee voor onderzoek in het labo van het INBO in Geraardsbergen. “Op deze manier kunnen we een populatie in kaart brengen, niet alleen van de Noord-Aziatische modderkruiper, maar van elke soort. Zo ontdekten we recent de aanwezigheid van otter in deze regio”, besluit Rein.

VISWATER IN DE KIJKER

VLAAMS-BRABANT

Dijle biedt hengelplezier voor diverse disciplines

“Ik wil bewijzen dat vliegvissen ook kan in lokale wateren”

Vliegvissers trekken naar de Ardennen, de Eifel of nog verder om hun hobby te beoefenen. Maar wat als door een wereldwijde pandemie dat reizen plots onmogelijk wordt? Dan komen openbare hengelwateren om de hoek weer in het vizier.

“ Je voelt dat het de goede richting uitgaat met de lokale viswateren.

Vliegvissen in Vlaams-Brabant, dan denk je misschien in de eerste plaats aan de IJse, het thuiswater van de Frank Sawyer Flyfishing Club. “Maar ik wil bewijzen dat je met de vlieghengel ook op andere lokale wateren veel potentieel hebt”, vertelt voorzitter François Stuckens aan de oever van de Dijle net boven Leuven. “Kijk maar naar de mooie karpers die ik net ving. Vorig jaar ving ik op de Dijle en de Demer brasem, blankvoorn en kopvoorn.” Ook bestuurslid Grim Boddez vindt de openbare hengelwateren in het oosten van Vlaams-Brabant best aantrekkelijk. “Ik wist wel dat er veel vis in de Dijle zit, maar toen ik hier zelf begon te vissen, was ik toch zeer aangenaam verrast. Je voelt dat het de goede richting uitgaat met de lokale viswateren, en dat geldt ook voor beken als de Vunt of de Molenbeek.”

Verantwoordelijkheid

Op hun IJse doen de leden van de Frank Sawyer Flyfishing Club veel meer dan enkel hengelen, vertelt François. “Met zeven stewards houden we een oogje in het zeil, al stelden we nog geen grote overtredingen vast. Wel is er een gebrek aan kennis, velen weten niet dat er op de IJse een terugzetsplicht geldt.” Ook in het beheer van de rivier spelen de clubleden een rol, bijvoorbeeld door de kiezelbodems in de rivier te harken. Dat bevordert de stroming en zo de broedomstandigheden voor forel, kopvoorn en serpeling. “Als vliegvissers willen we een gezond forellenbestand in de IJse”, zegt François. “Elders vind je dat niet in onze regio. Daarom werkten we ook mee aan het uitzetten van foreleitjes door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).” “Hengelen is meer dan een vis vangen”, vindt Grim. “Als hengelaar draag je een

verantwoordelijkheid. Je moet nadenken over de manier waarop je met de natuur omgaat.”

Respect onder hengelaars

Geraas van auto's en gedender van treinen zijn prominent aanwezig op deze hengelplek. Maar de Dijle kent ook zones waar je in volle rust van de natuur geniet, weet Grim. Aan de Molen van Rotselaar krijgt hij overschot van gelijk. Hier is het heerlijk toeven, vindt ook karpervisser Gertjan Mafrans. Gertjan en Grim hebben een gemeenschappelijk verleden in Het Pietermanneke, een jeugdvisclub uit Kessel-Lo. “Verschillende generaties jonge hengelaars leerden er vissen, en dan bedoel ik: goed vissen”, blikt Grim terug. “Eerst met de vaste stok, met de nodige theorie erbij. Zorg voor vis en materiaal, dat ook. Dat werd echt goed georganiseerd. Helaas is het initiatief een stille dood gestorven.” “Pas vorig jaar kwam ik hier voor het eerst”, bekent Gertjan. “Na een uitbraak van blauwalg aan het Kanaal Leuven-Dijle probeerde ik de Dijle uit. Je moet een nieuw water altijd leren kennen. Langsheen de oever doe ik verschillende korte sessies om zo de goede visplaatsen te ontdekken. Je vangt hier geen gigantische karpers, maar wel vaak mooie vis.” Een passerende hengelaar informeert waar Gertjan z'n lijnen plaatste. “Leuk als er respect is onder hengelaars”, zegt die. “Ik wil mijn stok gerust ook verplaatsen, het water is van iedereen.”

“Het is leuk dat er respect is onder hengelaars.”

Chemische stoffen bedreigen vissen, milieu en mensen

“Een heel propere vis ben ik nog nooit tegengekomen”

De vervuiling in Zwijndrecht en omgeving maakte velen vertrouwd met het woord PFAS. Het gaat om een familie van chemische stoffen die nauwelijks worden afgebroken. Je vindt ze zowat overal in Vlaanderen terug. PFAS zit in het milieu, ook in vissen. Die laatste hebben last van nog meer vervuilende stoffen.

“ Bij de mens kan de consumptie van vervuilde vis voor gezondheidsproblemen zorgen.

Door onderzoek van snoekbaars wil het INBO de verspreiding van PFAS beter in kaart brengen. Ook roofvissers kunnen eraan meewerken.

De concentratie PFAS in vis kan sterk verschillen naargelang de locatie. Onderzoek van baars en paling over heel Vlaanderen leverde een groot aantal zwarte punten op. Daar ligt de concentratie PFAS in de vis boven de norm. En dat kan een probleem zijn, waarschuwt Claude Belpaire, senior onderzoeker aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Hengelaars die geregeld vis met een hoge PFAS-concentratie eten, lopen ernstige gezondheidsrisico's. Ook voor de vis is de vervuiling een slechte zaak. “Het is moeilijk om gezondheidsproblemen bij vissen specifiek toe te wijzen aan PFAS”, zegt Claude. “Er is vervuiling door allerlei stoffen, het is dus een mengsel dat vissen aantast. In de eerste plaats zien we problemen met de voortplanting, bijvoorbeeld door vervrouwelijking van de vis. Zo vonden we op veel meetplaatsen blankvoorns terug met eicellen in de testikels.” In verschillende Europese studies werd hetzelfde probleem vastgesteld bij andere vissoorten.

Gezondheidsproblemen

De inspanningen om vervuiling tegen te gaan, zorgden al voor enkele successen. Sommige stoffen komen veel minder dan vroeger voor in ons milieu door uitfaseringsmaatregelen. Denk aan lood, pesticiden als lindaan en sommige gebromeerde vlamvertragers die in de textielsector werden gebruikt. “Maar het niveau van PCB's (een familie van zeer giftige chemische stoffen – red.) daalt maar geleidelijk”, weet Claude. “Op veel plaatsen is de concentratie hoger dan de consumptienorm. Zware metalen zoals kwik en cadmium blijven op hetzelfde niveau. En dan zijn er stoffen waarvan we nog niet zo lang weten dat ze zich in vis ophopen, zoals bepaalde kleurstoffen.”

Ook bij de mens kan de inname van deze stoffen door bijvoorbeeld de consumptie van vervuilde vis, gezondheidsproblemen veroorzaken: verstoring van de hormonale balans, problemen met de reproductie, fysiologische effecten, kanker ook.

Snoekbaars

Om een beter beeld te krijgen van de verspreiding van PFAS in vis, voert het INBO een nieuw onderzoek naar snoekbaars. De keuze voor die soort is niet toevallig, schetst Claude. “PFAS is niet erg vetoplosbaar, wat bij veel andere stoffen wel het geval is. We moeten dus niet per se onderzoek doen naar een vette vis als paling. En van snoekbaars wordt in Vlaanderen jaarlijks 80 ton meegenomen voor consumptie.” Om dit onderzoek vooruit te helpen, is de hulp van roofvissers welkom (zie kader). Het is duidelijk dat zoetwatervissen over het algemeen risico lopen op hoge concentraties van verontreinigende chemische stoffen – de zogenaamde micropolluenten. “Er zijn grote verschillen tussen soorten en tussen regio's. Maar een heel propere vis heb ik nog nooit gezien”, zegt Claude. De Vlaamse overheid raadt hengelaars dan ook ten zeerste af om zelf gevangen vis uit de openbare wateren te consumeren.

Doe mee aan het onderzoek naar snoekbaars

Ben je bekommerd om de gezondheid van vissen en mensen? Het INBO is op zoek naar gedreven roofvissers die op korte termijn willen meewerken aan het onderzoek naar PFAS in snoekbaars. Wil je meehelpen bij de verzameling van stalen? Contacteer dan snel de onderzoekers via isabel.lambeens@inbo.be.

Grote modderkruiper

Kleine modderkruiper

Noord-Aziatische modderkruiper

Opkomst Noord-Aziatische modderkruiper vraagt om aandacht

De Noord-Aziatische modderkruiper (*Misgurnus bipartitus*) is aan een opmars bezig. In Noord-Limburg werd er een grote populatie vastgesteld via eDNA-onderzoek (zie elders in deze Vislijn). Als ingevoerde aquariumvis belandde de soort waarschijnlijk door ontsnapping of illegale uitzetting in onze natuurlijke waterlopen. Dat is geen goed nieuws voor de inheemse grote modderkruiper (*M. fossilis*) en kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*). Mogelijke gevaren zijn verdringing uit hun biotoop, concurrentie om voedsel, verspreiding van nieuwe ziekten en parasieten. Een bijkomend risico is hybridisatie of kruising die kan ontstaan tussen Noord-Aziatische en grote modderkruipers. Daarbij dreigt de resterende zuivere populatie grote modderkruipers helemaal te verdwijnen. Over mogelijke maatregelen lees je ook in het artikel over eDNA.

Hoe kan je de verschillende modderkruipers van elkaar onderscheiden? De Noord-Aziatische variant heeft vage en onregelmatige spikkels en een duidelijke zwarte stip op de basis van de staartvin. De grote modderkruiper is donkerder, heeft brede lichtere strepen over het lichaam en mist de stip op zijn staart. Een jong exemplaar van de Noord-Aziatische modderkruiper zou je kunnen verwarren met de kleine modderkruiper. Het opvallendste verschil is het aantal baarddraden, respectievelijk tien en zes. De Noord-Aziatische modderkruiper ziet er precies uit zoals een Aziatische modderkruiper (*M. anguilicaudatus*). Ze zijn enkel van elkaar te onderscheiden met behulp van genetisch onderzoek.

In het vernieuwde Schulensmeer vindt de vis betere paai- en leefomstandigheden.

Visstand heeft mooie toekomst in heringericht Schulensmeer

“De nieuwe grillige structuur zorgt voor veel extra oeverlengte”

Het Schulensmeer onderging een ingrijpende verandering. Het LIFE Delta-project versterkte het ecologisch evenwicht en dat moet ook de vissen ten goede komen. Rietmoerassen en een paaigracht zorgen voor nieuwe paaiplaatsen. Aangelegde hengelplaatsen vergroten het comfort en de toegankelijkheid.

Uitkijkend op het enorme Schulensmeer is het vandaag moeilijk voor te stellen, maar tot begin jaren 70 van de vorige eeuw was hier van een meer geen sprake. Toen kwam op de grens van Lummen en Herk-de-Stad echter de zandwinning op gang. Gaandeweg kreeg het Schulensmeer bijkomende functies, zoals recreatie, visserij en waterberging. Ook de natuurwaarde werd meer en meer erkend, en dat in het volledige Schulensbroek. Dat omvat naast het meer ook de hooilanden en moerassen eromheen. In de natte zomer van 2021 bleek de waterbergende functie brandend actueel. Toen werd er in het gebied meer dan 17 miljoen m³ water geborgen.

Projectleider Maarten Van Aert van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) somt de doelstellingen op. “We willen leefgebied creëren voor Europees beschermde soorten en de ecologische toestand van het Schu-

lensmeer verbeteren. Daarenboven werd ook extra ruimte voor waterberging gecreëerd. Omdat het visbestand een belangrijk aandeel heeft in het ecologisch evenwicht, zag de provinciale visserijcommissie van Limburg een meerwaarde in dit project en zorgde ze voor een cofinanciering van 200.000 euro vanuit het Visserijfonds. Daarmee konden we een reeks hengelsteigers realiseren.” Andere partners in het LIFE Delta-project zijn het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), Natuurpunt en het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren.

Labyrint van riet en water

“Als waterbeheerder zorgde VMM voor de ecologische herinrichting van het Schulensmeer”, gaat Maarten verder. “We creëerden 20 hectare leefgebied voor moerasvogels. Daarvoor waren ingrijpende graafwerken nodig, waarbij we ook twee achtergebleven zanddepots verwijderden. Alles samen

hebben we 400.000 m³ grond afgegraven waarmee we bepaalde delen van het meer ondieper maakten. Bij de inrichting van de rietmoerassen creëerden we een grillige structuur waardoor veel extra oeverlengte ontstond. De komende jaren raakt dit patroon van landtongen en geulen begroeid en ontstaat er een labyrint van riet en water. In de golfvleuwe geulen en poelen kan het zonlicht doordringen tot de bodem, waardoor waterplanten kunnen groeien. In de rest van het Schulensmeer komen nauwelijks waterplanten voor. De bodem is immers diep en de steile oevers worden blootgesteld aan golfslag. Het is een van de redenen waarom het Schulensmeer regelmatig met algenbloei te kampen heeft. Meer waterplanten zorgen voor een beter ecologisch evenwicht. Ze bieden bijvoorbeeld schuilplaatsen aan roofvis en plantinnende vissen.”

>>>

“ We verwachten dat de moeraszones een enorme kraamkamer worden voor vissen die zich na verloop van tijd in het open water begeven.

Zeven hengelseigers en zowat veertig hengelstoepen verbeteren het comfort van de hengelaars en zijn bestand tegen erosie.

“We verwachten dat de moeraszones een enorme kraamkamer worden voor vissen die zich na verloop van tijd in het open water begeven. Op de noordoostelijke oever zorgt de wind voor een sterke golfslag. Daar kan zich geen brede rietkraag ontwikkelen. Daarom creëerden we landinwaarts een 800 meter lange paaigracht die via buizen verbonden is met het meer. Zo kan de vis ook daar beschut paaieren.”

Minstens 25 vissoorten

De werken op en rond het Schulensmeer zorgden plaatselijk voor enige deining. De verschillende gebruikers hadden elk hun verwachtingen en ook bezorgdheden. Sommige werken riepen vragen op. “Pas na een tijd zal je alle voordelen en het doel van de werken zien”, vertelt Maarten. “We moesten een ei breken om het omelet te bakken, maar naarmate deze ingrijpende werken vorderden, nam de ongerustheid af.

Het doel was steeds de verbetering van het ecologisch evenwicht, waarvan het visbestand een heel belangrijk onderdeel is.” Jurgen Van Lani van de Verenigde Vissers Schulens Meer (VVSM) is nauw betrokken bij het reilen en zeilen van de plas. “Het was geen gemakkelijk traject, want je zit met heel veel gebruikers: hengelaars, watersporters, natuurliefhebbers, overheidsinstanties als VMM en ANB. Bij de hengelaars heb je dan ook nog eens verschillende disciplines, met elk hun eigen karakteristieken. Vandaag kunnen we zeggen dat de herinrichting over het algemeen voor de vissers zeker niet slecht is. Hier vind je minstens 25 verschillende vissoorten. Er is jongbroed, en dat zal met de ontwikkeling van de moerassen alleen maar verbeteren. Hier zwemt een Europese meerval van 2,20 meter. We vonden enkele mooie zeelten. Het karperbestand is gigantisch en er is ook een heel gezonde snoek- en brasemstand.

Mogelijk is de goede visstand ook te wijten aan de overstromingen van de zomer van 2021. Toen kwam veel vis uit de Demer in het Schulensmeer terecht. Zwartbekgrondel kan wel een spelbreker in het ecologisch proces worden. Die eet niet alleen kuit, maar alles dat errond zwemt.” “Grote modderkruiper is een van de doelsoorten in dit gebied”, vult Maarten aan. “De soort krijgt hier kansen door de natte graslanden. In de paaigracht werd grote modderkruiper gevonden. Het is een moeilijk te traceren soort, eDNA helpt daarbij (zie elders in deze Vislijn – red.). In het algemeen wordt het Schulensmeer interessanter voor vis door de verschillende zones. Zelfs stroomminnende soorten als kopvoorn en winde kunnen hier terecht in de golfslagzone.” “De wind is een zeer bepalende factor”, weet Jurgen. “Vanaf windkracht 4 Bft heb je golven tot 40 centimeter. We zeggen al-

tijd: als de wind naar Halen blaast, vang je geen vis. Waait de wind naar Lummen, dan is het een goed moment om te gaan vissen. Een andere eigenaardigheid zijn de enorme diepteverschillen, de bodem van het meer lijkt wel een berglandschap. Voor een meervalvisser als ik is dat prachtig.”

Hengelseigers en -stoepen

In het kader van de herinrichtingswerken verschenen er zeven houten hengelseigers en een veertigtal hengelstoepen. Die laatste zijn oeververstevingen met palen met daartussen een vlak van dolomiet. Voor hengelaars met vaste stok vormen ze een comfortabele hengelstek. “Vroeger visten die vanop geïmproviseerde hengelplaatsen”, vertelt Maarten. “Maar de oever werd er jaar na jaar weggevreten door de golfslag. Dat probleem is nu van de baan.” Jurgen kan het alleen maar beamen. “Die steigers zijn zo stevig dat ik er na mijn

pensioen nog met mijn kleinkinderen kan komen vissen. Met VVSM maaien en snoeien wij rond de steigers, maar enkel om goed te kunnen hengelen.”

Ook Walter Lekens, die op een van de stoepen aan het hengelen is, klinkt positief. “Dit zijn ferme hengelplekken. Vandaag ving ik (kijkt op z’n teller) 23 brasems en 12 blankvoorns. Al 4 dagen vang ik hier heel goed”, zegt Walter terwijl hij alweer een blankvoorn aan de lijn heeft. “Walter vist veel wedstrijden”, duidt Jurgen. “Wat waren nu weer je klasseringen op het BK feedervissen?”

“Zilver en brons.”

“Samen is dat goud”, grapt Maarten.

Drie maanden na deze reportage werd Walter in Péronnes-lez-Antoing alsnog Belgisch kampioen feedervissen.

Raadpleeg het plaatselijke politiereglement voor de aanvullende reglementering voor het hengelen: www.schulensmeer.be/sport-recreatie/politiereglement.

Meer info over het LIFE-project vind je op: www.vmm.be/water/projecten/life-delta.

Vliegvisserij op barbeel in de Grensmaas

“In deze discipline delen hengelaars graag tips met elkaar”

De combinatie van stroming, een grindbodem en een brede bedding maken van de Grensmaas een unieke rivier in Vlaanderen. Hier vind je stroomminnende vissoorten waaronder barbeel. Als vliegvisser speurt Diana Gregoor geregeld in de Grensmaas naar deze karperachtige vis. Vislijn trok een waadpak aan en ging mee op zoek.

Vliegvisserij is sportieve visserij, zoveel is duidelijk.

Barbeel vind je nergens anders in Vlaanderen”, weet Diana. Aan de Belgische kant van de Grensmaas tuigt ze haar lijn op om op de soort te vissen. “Je vangt hier ook roofblei en kopvoorn. Zelfs zalm en zeeforel zitten hier, in heel beperkte aantallen.” Behoedzaam daalt Diana de hoge dijk af. Alle materiaal draagt ze op zich, waaronder ook een kleine spoel om visdraad op te winden. “Ideaal om gevonden of kapotte draad mee te nemen en dus geen troep achter te laten. Elke visser zou er zo eentje moeten hebben.”

Geen makkelijke klus

“Ik hoorde goede vangstberichten over de plek waar we vandaag gaan vissen”, vertelt Diana terwijl we door het water stappen. Ze maant ons aan om dat voorzichtig te doen. De beweging van keien kan trillingen veroorzaken die de vissen alarmeren. Op deze hete en zonnige dag wordt het sowieso geen makkelijke klus om een barbeel te verschalken. Maar Diana geeft het graag een kans. Aan een brede waterval houden we halt. Gecontroleerd werpt Diana haar lijn uit. Ze laat de vlieg meedrijven met de stroming om die na enkele meters weer op

te halen. Het sissende geluid van de lijn die door de warme lucht zwiept, overstemt het geklater van de stroomversnelling. “Zowat zes jaar geleden ontdekte ik de Grensmaas als hengelwater”, zegt Diana. “Ik was toen al een tijd met vliegvisserij bezig. Dat het een actieve vorm van hengelen is, spreekt me nog steeds aan. Het mooie aan deze discipline is dat vliegvisserij heel open tips met elkaar uitwisselen. De vliegviswereld is ook klein. Doorheen de jaren maakte ik vrienden in Italië en Denemarken.” Vrij snel vangt Diana een zwartbekgrondel. “Visje”, lacht ze, maar dit is uiteraard niet de soort waarop ze hoopt. “Op deze plek zit heel vaak barbeel. Ik heb verschillende vriendinnen die vissen, *visdinetjes* zeg maar. Eén ervan ving hier onlangs nog een barbeel. Ik ben er zeker van dat de vissen mijn vlieg al hebben gezien, maar ze zijn niet aan het azen.”

Sportieve visserij

“Ik vis zonder weerhaak, er moet dus meteen spanning op de lijn staan bij de aanbeet. En de haak moet ook scherp zijn. Als ik te lui ben om mijn haak aan te scherpen, wrijf ik er een paar keer mee over een

steen”, zegt Diana terwijl ze een kei uit het water bovenhaalt. Ze wijst op de kleine vlokreeftjes op de natte steen: de barbeel vindt hier voldoende voedsel. “Hoorde je die plons? Dat was geen barbeel. Forel, dat zou wel héél bijzonder zijn. Ik denk eerder aan een kopvoorn.” Af en toe zit de lijn vast tussen de keien. Kundig haalt Diana die er weer uit. Dat ze zonder weerhaak vist, is daarbij een voordeel. Ook wil een tak wel eens in de lijn verstrengeld raken. Diana lost het probleem op terwijl ze in een waterval staat. Vliegvisserij is sportieve visserij, zoveel is duidelijk. De verhoopte barbeel krijgt Diana vandaag niet aan de lijn. Maar ook dan is een namiddag vliegvisserij op de Grensmaas een geweldige ervaring. Eens te meer is bewezen dat je als hengelaar ook in eigen land alle richtingen uit kan.

“Hier zit barbeel, roofblei, kopvoorn en in beperkte aantallen ook zalm en zeeforel.”

Tijdens onze reportage wilde de barbeel niet bijten. Maar dat de soort effectief in de Grensmaas voorkomt, bewijst deze eerdere vangstfoto van Diana.

Stewards beheren de Dender,
die in Aalst een nieuw gezicht krijgt

“Is er een zuurstoftekort, dan schieten we in actie”

Uitgebreide werken laten de scheepvaart op de Dender in Aalst vlotter verlopen. Er komt ook een vispassage en een zone die erg geschikt is als paaiplaats. Goed nieuws voor hengelaars dus. Met hun jonge stewardswerking willen ze het visbestand van de Dender beschermen.

“ Stewards oefenen
een sociale controle uit.

“**D**it verdwijnt allemaal”, zegt Hannes Moons terwijl hij naar een 19de eeuws sluzencomplex wijst. Hannes is bij De Vlaamse Waterweg project-leider van de herinrichting van de Dender in Aalst. “Er komt een nieuwe sluis 1 kilometer stroomopwaarts, voorbij de zwaairom die we wel drie keer zo groot maken. Zo kunnen grotere schepen tot bij de fabriek aan de oude sluis varen en verderop keren. Omdat het waterpeil van de Dender hierdoor 2 meter lager komt te liggen, moeten we over de hele afstand de oever versterken. Zo blijft die stabiel.”

“De zwaairom krijgt een flauw hellende, natuurlijke oever. Dat wordt een mooie paaiplaats. We beseffen dat de zwaairom ook een goede hengellootatie zou zijn, zeker als er een parking komt. Met alle betrokken partijen, ook de hengelaars zelf, bekijken we de mogelijkheden.”

Met de verplaatsing van de sluis wordt ook het bestaande migratieknelpunt opgelost. Een vistrap langs de nieuwe sluis en stuw zorgt ervoor dat de vis ook stroomopwaarts voorbij Aalst geraakt. In 2026 wil De Vlaamse Waterweg helemaal rond zijn met de werken aan de Dender.

Sociale controle

“De Dender heeft een mooi visbestand”, weet hengelaar Ivo Crabbe. “Maar helaas treedt er in de zomer geregeld een zuurstoftekort op, met vissterfte als gevolg. Hengelaars springen dan in de bres om zoveel mogelijk vissen te redden. Maar er was nood aan een gecoördineerde aanpak. Daarom richtten we onze stewardswerking op. Bij de laatste crisis heeft pakweg negen op tien vissen het overleefd. Daar zijn we best trots op.”

Sinds kort wordt het zuurstofgehalte permanent gemeten. Maar ook de stewards blijven het water in het oog houden, zegt

Ivo. “Dan verwittigen wij meteen de bevoegde instanties. Dat doen we ook als we blauwalgenbloei of botulisme vaststellen. We controleren de omgeving op sluikestort en vandalisme. We oefenen eigenlijk een sociale controle uit. Verder helpen we bij visuitzettingen, organiseren we zwerfvuil-opruimacties en onderhouden we de hengelplaatsen. En we zijn het aanspreekpunt voor hengelaars, maar ook voor buurtbewoners en andere waterrecreanten. Sommige hengelaars kennen de reglementering niet, maar zijn niet van kwade wil. Daarom heb ik altijd het visserijreglement in verschillende talen bij.”

Liefde voor dieren

Ivo's enthousiasme werkt aanstekelijk, ondervond ook zijn vriendin Marijke Verbeeck. “Dankzij Ivo begon ik zelf te vissen. En al snel kwam daar de stewardswerking bij. Liefde voor de dieren en de natuur is wat mij drijft. Ik ben er als de eerste bij als er iets fout loopt. Bij het laatste zuurstoftekort ging ik mee vissen redden.”

Een stukje noordelijker zit Biser Varbanov te hengelen. Terwijl hij z'n visverlof bovenhaalt, legt Ivo hem uit wat er met de Dender gaat gebeuren. Het visverlof van Biser is in orde en hij leeft ook alle bepalingen van de reglementering na. “De hengelaars moeten de situatie ook zelf controleren”, vindt hij. Ivo knikt instemmend.

Weetjes uit de visbak

REGLEMENTERING HENGELN VANOP EEN STEIGER

Je kan op twee manieren hengelen volgens de visserijwet: vanaf de oever of 'anders dan vanaf de oever'. Dat laatste doe je bijvoorbeeld vanuit een boot of al wadend. Het visverlof dat je nodig hebt, verschilt. Om vanaf de oever te hengelen volstaat een gewoon visverlof, maar voor de andere manieren heb je een groot visverlof nodig. Je hebt dat groot visverlof trouwens ook nodig als je de vangst in bezit wilt houden, ongeacht hoe je hengelt.

Maar hoe zit het met hengelen vanop een steiger? Je bent dan niet op de oever, maar ook niet in het water. Een beetje tussen wal en schip, zullen we maar zeggen. Voor de visserijwet volstaat hier een gewoon visverlof, zolang de steiger een vaste verbinding heeft met de oever. Dat wil niet zeggen dat je zomaar vanop eender welke steiger mag vissen met je visverlof. De eigenaar of concessiehouder moet daar steeds mee akkoord zijn. Zeker in jachthavens en op aanlegplaatsen voor de scheepvaart ontstaan hierover al eens verhitte discussies. Onze tip? Blijf steeds hoffelijk en – als je in een jachthaven bent – informeer je dan goed ter plaatse!

Vernieuwde wetgeving

Onbevaarbare waterlopen

Er is een nieuwe reglementering voor onbevaarbare waterlopen. Deze vervangt de vroegere politiereglementen. Belangrijk voor hengelaars: in principe mag je nu op deze waterlopen varen met een (vissers)bootje zonder motor. Opgelet: het is mogelijk dat de waterbeheerder het varen toch verbiedt op een bepaalde waterloop. Dat verbod kan tijdelijk of permanent zijn. Varen met een gemotoriseerde boot is op onbevaarbare waterlopen in principe altijd verboden.

Meer info?

- > Ontdek de nieuwe reglementering voor onbevaarbare waterlopen: www.vmm.be/nieuws/archief/vernieuwde-wetgeving-beheer-onbevaarbare-waterlopen
- > Bekijk de kaart van alle waterlopen in Vlaanderen: www.vlaanderen.be/beheer-van-de-onbevaarbare-waterlopen
- > Kijk op de digitale hengelkaart of je op een bepaalde waterloop mag hengelen: www.natuurenbos.be/hengelkaart

KARPER ZAKKEN: LANGER DAN NODIG IS VERBODEN

Karper mag je niet meenemen, niet als aasvis gebruiken en niet in bezit houden. Dat zegt de wet op de riviervisserij. Het laatste punt kan voor discussie zorgen. Veel karpervissers houden hun vangst graag nog even in een bewaarzak voor de foto. De karper zakken, heet dat dan onder hengelaars. Maar mag dat wel? Men zou het kunnen zien als een vorm van vis in bezit houden.

Wil je problemen vermijden, volg dan het volgende advies. Hou de hengel waarmee je een karper ving op de kant, zolang de vis gezakt is. Pas nadat je de vis weer hebt teruggezet, kan je die hengel weer uitwerpen. Heb je toch twee hengels uitgeworpen terwijl de vis nog gezakt is, bega je een fout en volgt een boete bij controle.

Bij het zakken zijn er nog enkele richtlijnen die je best volgt in het belang van de vis:

- > Neem je foto's zo snel mogelijk na het zakken van de vis. Ook in het donker kan je prima foto's nemen.
- > Zet na het meten, wegen en fotograferen de vis meteen terug.
- > Zorg ervoor dat de bewaarzak niet kan loskomen, de karper zou hierdoor kunnen sterven.
- > Hang de zak niet in de buurt van waterplanten. 's Nachts onttrekken die zuurstof uit het water, met mogelijk fatale gevolgen voor de vis. Meer en meer gebruiken karpervissers trouwens een sling, een drijvende bewaarzak.

Conclusie: minder zakken komt de karper ten goede én bespaart jou een fikse boete. Win-win, toch?

BELLYBOATVISSERS REDDEN DRENKELING

In februari 2022 visten Gino Cozijns en Colin De Smedt op snoekbaars in het koude water van het Gentse Handelsdok. Na een halfuurtje werd hun aandacht getrokken door geschreeuw vanop de oever. Omstaanders wezen hen op twee personen die in het ijskoude water lagen. Met hun bellyboats waren Gino en Colin snel bij de drenkelingen. Blijkbaar was een man in het water gesukkeld, en was een tweede hem achterna gesprongen om hem te redden. De tweede man was onderkoeld, maar kon via de ladder tegen de kaaimuur zelf weer op het droge raken. Maar de eerste drenkeling was niet meer in staat dat te doen. Colin hield de man dan maar een hele poos zelf met het hoofd boven water in afwachting van de evacuatie. Uiteindelijk kon een duiker van de brandweer de drenkeling van Gino en Colin overnemen.

"Zo zie je maar dat een bellyboat niet gevaarlijk, maar net heel nuttig is als je die op een correcte manier gebruikt", vertelt Colin. "Of we na de reddingsactie onze hengelsessie stoppen? Nee hoor, ik ving die dag nog zes snoekbaarsen. In juni vorig jaar moest ik trouwens opnieuw een drenkeling redden met mijn bellyboat. Deze keer was het een ree die in een kanaal was gesukkeld."

OPROEP

Deel je vangstfoto

Veel hengelaars maken graag foto's van hun vangsten. Soms zijn dat opmerkelijke beelden: een wondermooie locatie, een zeldzame vis of een vreemde vangst. Maakte jij zo'n foto en deel je die graag met andere hengelaars? Mail die dan naar visserij.anb@vlaanderen.be. Misschien komt jouw foto wel in de volgende Vislijn!

Initiatie laat kinderen proeven van het hengelen

“Dit wil ik graag nog eens doen”

Schoolkinderen de onderwaterwereld leren kennen, dat was het doel van een hengelininitiatie in Diksmuide. Uiteraard hoopten de organisatoren ook dat de passie voor het hengelen zou overslaan. Afgaande op het enthousiasme van de honderd jonge deelnemers, lijkt dat er wel in te zitten.

Natuur herontdekken

In de vroege ochtend maken vijftien vrijwilligers zich in de schaduw van de IJzertoren klaar voor de hengelininitiatie. Die is een organisatie van de provinciale visserijcommissie met ondersteuning van de stad Diksmuide en Sportvisserij Vlaanderen. “Kinderen de natuur laten herontdekken, dat is nodig. We gaan er vandaag meteen aan beginnen”, zegt Hedwig Mahieu.

Lekkere boillies

Onder belangstelling van de lokale pers gaat de hengelininitiatie van start. De vijfde- en zesdejaars van Gemeentelijke Basisschool klavertje vier mogen de spits afbijten. In groepjes doen ze verschillende workshops, waaronder eentje rond de verschillende hengeldisciplines. Het lokvoer trekt bijzondere aandacht. “Is dat lekker?”, vraagt een leerling als karpervisser Jeroen Verschaeve enkele boillies laat rondgaan.

Grappige karper

Dat plasticvervuiling een grote bedreiging voor vissen is, horen de leerlingen van Dirk Verhaeghe. Dirk is de initiatiefnemer van deze dag. Hij bracht twee aquaria met inheemse vissen mee en die kennen veel bijval. “De paling is mijn favoriet, die maakt de mooiste bewegingen”, zegt Thomas. Yuna gaat dan weer voor een kleine schubkarper. “Die is zo grappig! Hij sprong hier net nog uit het aquarium.”

Kolblei aan de haak

Op de steiger bij de Hogebrug staat een reeks zitjes met emmers lokvoer en hengels klaar. Een groep enthousiaste vrijwilligers legt de jonge hengelaars met veel geduld alles uit: wat de onderdelen van de hengel zijn, hoe je een made over de haak schuift, hoe je vist. “Ja, ik heb beet!”, roept Klaas al na twee minuten. De mooie kolblei die hij met hulp van Hedwig bovenhaalt, raakt hij even aan met z'n vinger. De vis vastpakken, dat doet hij liever niet.

Slappe lach

De vissen bijten niet massaal en daar zit het weer voor iets tussen. Toch slaan de jonge hengelaars er enkele aan de haak. Floor oogst bij iedereen bewondering met een forse brasem. Als Maite een kolblei vangt en de wriemelende vis vastpakt, krijgt ze de slappe lach. “Best eng, want eigenlijk ben ik bang van vissen.” Toch poseert ze als een volleerde hengelaar met haar vis voor de foto.

Dag met gouden randje

De leerlingen worden ook nog getraceerd op een boottochtje op de IJzer. De hengelsessie heeft duidelijk iets losgemaakt. “Stilzitten was niet makkelijk”, zegt Marthe. “Maar ik wil het graag nog eens doen.” Na afloop is Dirk erg tevreden over de dag. “Ik ga heel graag vissen, maar dit doe ik nog veel liever. Dit was voor mij een dag met een gouden randje.”

Het Waggelwater is in volle herstel

“Nog twee jaar wachten en dit is weer een topwater”

Een grootscheepse slibuiming was nodig in het Waggelwater in Brugge. Na die ingrijpende operatie heeft het viswater nu tijd nodig om weer te herstellen. Het uitzetten van nieuwe vissen zal daarbij helpen. Intussen kijken lokale hengelaars reikhalzend uit naar de terugkeer van de goede vangsten van weleer.

Zes stevige hengelsteigers vervangen de oude exemplaren.

Op de kaart ligt het Waggelwater vlak naast een industriezone. Maar in de praktijk is het een oase van rust die wordt gedomineerd door veel groen en een uitgestrekte waterpartij. Op een van de hengelsteigers hebben Guido Beusaert en Jerome Pottier op een mooie zomerdag een lijn uitgeworpen. Groot zijn hun verwachtingen niet. Uit ervaring weten ze dat er tegenwoordig weinig te vangen valt in het Waggelwater. “Ik ben van Brugge, als tiener kwam ik hier al vissen”, blikt Guido terug. “Indertijd was dit een heel mooi water. Ik ving hier karper met de aardappel en mijn allereerste snoek van 1 meter. Tot enkele jaren geleden waren er nog wedstrijden. Er zit hier nog vis, hoor. Ik heb er vandaag al twee gezien. Maar veel vang je niet.”

Algenbloei

In het najaar van 2021 werd bijna 7.000 kubieke meter slib uit het Waggelwater geruimd. Koen Maertens was boswachter toen de werken werden voorbereid. “De vele waterplanten maakten het vissen moeilijk, maar het was vooral het slib dat voor problemen zorgde. Dat bevat te veel

nitraat waardoor het Waggelwater last had van algenbloei. Dat moesten we aanpakken voor de visserij, maar ook omdat dit een natuurgebied is.”

“Vandaag zie ik geen algen, ondanks het warme weer. Dat is positief. Hopelijk komt er wel nog wat meer plantengroei. Meer waterplanten bieden libellen meer mogelijkheden om hun eitjes af te zetten. En meer libellen betekent ook meer boomvalken die er in groep op jagen. Wat goed is voor het viswater, is goed voor alle leven onder, op en naast het water. Dit was een topper als viswater, maar het is nu in herstel. Er is hier wel wat gebeurd, hé. Zo’n slibuiming zet het ecosysteem tijdelijk onder druk. Maar het belooft beter te worden.”

Eerst witvis, dan roofvis

Alles is aanwezig om van het Waggelwater weer een mooie hengellootie te maken. Bomen die in het water vielen, bieden een schuilplaats aan de vissen en worden niet weggehaald. Recent werden de oude hengelsteigers vervangen door zes stevige nieuwe exemplaren. In het najaar van 2022 vond de eerste visuitzetting plaats.

Het herbepotingsplan van de provinciale visserijcommissie en het Agentschap voor Natuur en Bos voorziet ook in 2023 en 2024 uitzettingen. Daar zal ook roofvis bij zijn. Die werd de eerste keer niet uitgezet, om de witvispopulatie de kans te geven aan te groeien. Karper staat niet op het programma, geeft Koen aan. “Dit water is een van de weinige van het rietvoorn-snoektype in deze regio, terwijl er al best wat karperwaters zijn.”

Een ijsvogel vliegt voorbij, laag over het water. “Prachtig”, vindt Guido. “Ik denk dat we nu twee jaar moeten wachten voor het hier weer een echt goed viswater is.” Jerome is vastbesloten dat te doen. “Het Waggelwater was erg populair bij de Brugse hengelaars. Hopelijk komt dat terug. Als de vangsten weer beter worden, mag je mij hier zeker verwachten. Veel openbare plaspen om te vissen zijn er in Brugge verder niet. Met je visverlof mag je wel vissen in de vijver van stadsdomein de Koude Keuken.”

“Wat goed is voor het viswater, is goed voor alle leven onder, op en naast het water.”

Nuttige adressen Vislijn 2023

Infoloket openbare visserij – Provinciale visserijcommissies

Heb je een vraag over de openbare visserij? Wens je meer informatie over visserijregelgeving, viswateren, visrechten, vissoorten en visstandbeheer? Neem dan contact op met de visserijcommissie in je provincie.

www.natuurenbos.be/visserijcommissie

West-Vlaanderen

Burg 3, 8000 Brugge
Tel. +32 (0)50-40 58 04
visserijcommissiewvl@gmail.com

Oost-Vlaanderen

Woodrow Wilsonplein 2, 9000 Gent
Tel +32 (0)9-267 78 02
pvc@oost-vlaanderen.be

Antwerpen

Italiëlei 4 bus 16, 2000 Antwerpen
Tel +32 (0)3-204 03 35
visserijcommissieantwerpen@gmail.com

Vlaams-Brabant

VAC, Diestsepoort 6 bus 75, 3000 Leuven
Tel +32 (0)16-66 63 17
Tel +32 (0)471-56 48 25
patricia.leenaerts@vlaanderen.be

Limburg

Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt
Tel +32 (0)2-553 24 32
pvc.limburg@vlaanderen.be

Getuige van een massale vissterfte?

Neem zo snel mogelijk contact met de lokale politie of de milieudienst van je gemeente.

Beheer van de visstand en de visserij

Agentschap voor Natuur en Bos staat in voor het beheer van de visstand, het behoud van de visserij en de naleving van de visserijwetgeving.

Agentschap voor Natuur en Bos

Meer informatie

Agentschap voor Natuur en Bos
Havenlaan 88 bus 75
1000 Brussel
visserij.anb@vlaanderen.be

Natuurinspectie

Natuurinspectie staat in voor de naleving van de visserijwetgeving. Visstroperij of andere ernstige inbreuken op de visserijwetgeving kan je melden bij Natuurinspectie:

Inspectieregio West (provincies West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen)

Tel. +32 (0)50-24 77 70
natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be

Inspectieregio Oost (provincie Limburg en arrondissement Leuven)

Tel. +32 (0)11-74 25 03
natuurinspectie.oost.anb@vlaanderen.be

Inspectieregio Midden-Vlaanderen (provincie Antwerpen en arrondissement Halle-Vilvoorde)

Tel. +32 (0)3-224 62 48
natuurinspectie.middenvlaanderen.anb@vlaanderen.be

Info blauwalgen

www.blauwalgen.be

Visverlof online aanvragen,
duplicaat visverlof, vragen
over je visverlof? Alle info op
www.visverlof.be